Ner 49. z Warszawy Roku 1795.
d. 23. Czerwca we Wtorek.

KORRESPONDENT
WARSZAWSKI y ZAGRANICZNY.

Xiąże Stanisław Poniatowski ex Podskarbi W. Litt: przed kilką dniami przybył do Warszawy.

Doniesiono tu z Berlina, że trzeci Departament Południowo-Pruskiego rządu, nie iuż w Płocku, iak dawniey pisano, lecz w Toruniu d. 1. t. m. otworzony został, dokąd Minister Państwa i sprawiedliwości Baron Dankelman udał się z Wrocławia dla ufundowania tey władzy.

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

ANGLIA.

Dalszy ciąg listu z Londynu do Bremen pod datą d. 2. Czerwca pisanego.

Załuię mocno, że całey mowy Pana Foxa nie mogę ci posłać, wszakże ten sam nawet z niey wyiątek (obacz w przeszłym Korrespondencie na karcie 1210.) łatwo cię może przekonać, iakie w umysłach nie dopiero iuż do spokoyności wzdychaiących sprawić musiał wrażenie ów to głos czystą wymową, sentymenta ludzkości i patryotyzmu wylewaiącego Foxa, gdy nam wskazał to szczęście, od którego nie przy-

Czyliż my pierwsi mamy tak śpiesznym krokiem postępować do negocyacyi. ? Czyliż to nie tysiąc razy lepiey z naywiększą siłą popierać dalszą woynę, a rządowi zostawić, aby się naylepszey okoliczności prowadzącey do pokoiu chwycił? Parlament iuż dawno takiego postępowania trzymać się postanowił, więc nie powinien dziś sam sobie przeciwić się.

Izaliż tak prędko iuż się okoliczności odmieniły, żeby teraz negocyacye miały być pożądane? Francya słaba teraz, nie może pewnie z swoich zwycięstw korzystać, i widać, iż codziennie sił iey zmnieyszenie następuie.

Nie trzeba też i owych zapomnieć niebeśpieczeństw, któreby nam zagrażały, gdybyśmy Rzpltą uznali Francuzką. Wszakeśmy nie chcieli, ani z Panem Chauvelin po zamordowaniu Ludwika XVI. ani z Francuzkim rządem wchodzić w umowy, którego ręce krwią ieszcze zbroczone były. Mamyż więc tak być podli, abyśmy uznali tey Rzpltey niepodległość, która chce wszystkie w Europie zniszczyć samowładne rządy? Takiey Rzpltey niechcę ia uznawać.

Jeśli zaś uważać mamy na oświadczenie Cesarza pod czas Seymu Rzeszy, tedy możemy twierdzić, że go tylko interessa, iako głowę naywyższą Rzeszy Niemieckiey do pokoiu zbliżaią, lecz iako Arcy-Xiąże Austryi, i iako Król Czech i Węgier zawsze inaczey powinien sobie postąpić.

A może też okoliczności go wiodą do tego, aby oddzielnemu pokoiowi przez pośrzednictwo Króla Pruskiego przeszkodził, a Konstytucyi Niemieckiey naruszyć niedozwolił. Mówią, iż wewnętrzna woyna w *Vendée* i z Chouanami zakończona. Ale iak dochodzą aktualne wiadomości, ieszcze są te kraie od Rzpltey wcale nie dependuiące, a to iest znakiem, że rząd Francyi tak słaby, iż tych Prowincyi nie może podbić.

Po tey mowie iakem wyraził Izba wotowała. Ministrowie utrzymali woynę większością 115. kresek. Smutne zaiste dla narodu Angielskiego i ludzkości zdarzenie! gdyby słodka nadzieia pomyślnieyszey nie wskazywała iutrzenki.

Z Londynu d. 4. Czerwca. Potwierdza się, że Hollenderska wyspa w Ameryce St Martin wzięta iest przez Francuzow. Inna zaś St Eustachiusza wyspa, lubo zdobyta była przez tychże Republikanow, iednak liniowy nasz okręt przymusił Francuzow opuścić tę wyspę, a którzy wylądowali, w niewolą są wzięci.

Wyszedł od rządu tuteyszego rozkaz zabierać te Amerykańskie okręta, które ze zbożem i żywnością do Francyi są przeznaczone. Ministrowi Stanow ziednoczonych Panu *Jay* o tym doniesiono, że ładunki tych okrętow były własnością rządu Francuzkiego.

Czyliż my pierwsi mamy tak śpiesznym krokiem postępować do negocyacyi. ? Czyliż to nie tysiąc razy lepiey z naywiększą siłą popierać dalszą woynę, a rządowi zostawić, aby się naylepszey okoliczności prowadzącey do pokoiu chwycił? Parlament iuż dawno takiego postępowania trzymać się postanowił, więc nie powinien dziś sam sobie przeciwić się.

Izaliż tak prędko iuż się okoliczności odmieniły, żeby teraz negocyacye miały być pożądane ? Francya słaba teraz, nie może pewnie z swoich zwycięstw korzystać, i widać, iż codziennie sił iey zmnieyszenie następuie.

Nie trzeba też i owych zapomnieć niebespieczeństw, któreby nam zagrażały, gdybyśmy Rzpltą uznali Francuzką. Wszakeśmy nie chcieli, ani z Panem Chauvelin po zamordowaniu Ludwika XVI. ani z Francuzkim rządem wchodzić w umowy, którego ręce krwią ieszcze zbroczone były. Mamyż więc tak być podli, abyśmy uznali tey Rzpltey niepodległość, która chce wszystkie w Europie zniszczyć samowładne rządy ? Takiey Rzpltey niechcę ia uznawać.

Jeśli zaś uważać mamy na oświadczenie Cesarza pod czas Seymu Rzeszy, tedy możemy twierdzić, że go tylko interessa, iako głowę naywyższą Rzeszy Niemieckiey do pokoiu zbliżaią, lecz iako Arcy-Xiąże Austryi, i iako Król Czech i Węgier zawsze inaczey powinien sobie postąpić.

A może też okoliczności go wiodą do tego, aby oddzielnemu pokoiowi przez pośrzednictwo Króla Pruſkiego przeszkodził, a Konſtytucyi Niemieckiey naruszyć niedozwolił. Mòwią, iż wewnętrzna woyna w *Vendée* i z Chouanami zakończona. Ale jak dochodzą aktualne wiadomości, ieszcze są te kraie od Rzpltey wcale nie dependuiące, a to ieſt znakiem, że rząd Francyi tak ſłaby, iż tych Prowincyi nie może podbić.

Po tey mowie iakem wyraził Izba wotowała. Miniſtrowie utrzymali woynę większością 115. kresek. Smutne zaiſte dla narodu Angielſkiego i ludzkości zdarzenie! gdyby ſłodka nadzieia pomyślnieyszey nie wſkazywała iutrzenki.

Z Londynu d. 4. Czerwca. Potwierdza się, że Hollenderſka wyspa w Ameryce St Martin wzięta ieſt przez Francuzow. Inna zaś St Euſtachiusza wyspa, lubo zdobyta była przez tychże Republikanow, iednak liniowy nasz okręt przymusił Francuzow opuścić tę wyspę, a ktòrzy wylądowali, v niewolą są wzięci.

Wyszedł od rządu tuteyszego rozkaz zabierać te Amerykańſkie okręta, które ze zbożem i żywnością do Francyi są przeznaczone. Miniſtrowi Stanow ziednoczonych Panu *Jay* o tym doniesiono, że ładunki tych okrętow były własnością rządu Francuzkiego.

Hrabia Bute w Charakterze extraordynaryinego Angielſkiego Poſła i pełnomocnego Miniſtra do Madryckiego Dworu przybył, i konferencye rozpoczął.

Oczekuią tu codziennie wiadomości o utarczce, ktòrą Admirał Waldegrawe z swoeſkadrą ztoczył z Flotą Francuzką od 5. liniowych Okrętow i 5 Fregat.

Dnia 30. Maia Vice-Admirał Cornwallis z okrętem od 110. i 4. od 74. armat i kilką Fregatami z St Helens wyszedł pod żagle, mòwią, iż uda się na pułnocne morze. Podchlebiaią sobie, iż ta Eſkadra drogę między zachodnim kraiem i Angielſkiemi brzegi ubeśpieczy od licznych Francuzkich kaprow, a nawet, iż one poznosi, ktòre iak roie na tey drodze widzieć się daią.

Pewną ieſt rzeczą, iż rząd nasz woynę przeciwko Francyi z nay większą mocą i żwawością popierać będzie, w czym inne potencye pòłnocnych kraiow zgadzać się maią.

Doszłe z Grenady Amerykańſkiey wyspy liſty, zamykaią smutne doniesienie o wielkich spuſtoszeniach i okrucieńſtwach, ktòrych się dopuścili uzbroieni Mulaci.

Angielſki Gubernator i wielu innych znacznych Anglikow było w ich ręku, a ci donieśli do głòwney kwatery, iż ieśli nie cała wyspa wkròtce spuſtoszoną zoſtanie, to przynaymniey wszyscy niewolnicy pozabiiani będą. — W Opactwie wszyſtkich białych zimną krwią pozabiiano. Trwoga

była powszechna, żeby wszystkich cukrowych roślin do szczętu nie wypalono. Wszakże takowym zamachom wcześnie nowe okrętowe posiłki zabiegły. Naypoźnieysze wiadomości zapewniaią, że wyspa St Vincent za przybyciem Angielskich tam posiłkow uchroniona iest od niebespieczeństwa.

W Dublinie ostatniego tygodnia ubodzy ludzie zebrawszy się do tysiąca z górą uwiązali chleb na drągu załobną florą, i nosili po ulicach, ponieważ cena bochenka ważącego 5. funtow, podniesiona iest do 12. feningow, spodziewaią się atoli, że obfite żniwa głodu nie dopuszczą. Tameczny Vice-Rey za kilka dni Sessye Parlmentowe zamknie, co też nie zadługo i w Londynie nastąpi.

Wkrótce maią być bite całe i puł gwinei, na których w Herbie Królewskim wyrażona będzie Murzyna głowa, na znak rządu Korsyki. (herb tey wyspy)

Natłok złey monety srebrney, która tu cyrkuluie, iest extraordynaryinie wielki. Od dwóch Miesięcy 34. okręta z Hiszpańską wełną do Angielskich portow przybyło.

Pan Lushington wniosł do wschodnio Indyiskiey kompanii, iż gdy oskarżenie przeciwko P. Hastings iedynie co do rządow iego w Bengalu ściągało się, a on został uwolniony, przeto aby koszta prawne kompania, które do 71,080. F. S. wynoszą nadgrodziła, przytym aby przez 19. lat po 5000. F. S. co rok dla niego uchwalono pensyi, żądał.

W naſtępny Wtorek ma kompania przez wota o tym ſtanowić.

FRANCYA.

Z Paryża d. 3. Czerwca. Po tak wielkich owey to ſtraszney burzy zamętach, przez które dnia 20. Maia ledwie co w oſtatniey zguby wirach cała Francya ze wszyſtkiemi laurami zwycięſtw i nabytków swych pogrążona nie zoſtała, znowu ta Rzplta z wolna do zwrotu wewnętrzney spokoyności, do mocy, i silnego zasad swych ugruntowania przychodzi.

Zatrudnia się teraz Konwencya i wszyſtkie Deputacye przywroceniem zmieszanego porządku, równie w Paryżu, iako i w całym kraiu. Biorą iednych w areszt, sądzą drugich, innych tracą, a niektórych to w fortecach osadzaią, to zą granice wywożą.

Oczekuią teraz aresztowania prócz dawnieyszych, wielu ieszcze Deputowanych, gdyż Konwencya (iak twierdzą) poſtanowiła całą partyą góry, w którey liczą do 120. Deputowanych wygnać, i wytępić z łona swoiego.

Ex-Jakobinizacya Konwencyi, iak nazywaią; zdaie się do ſtałego utwierdzenia spokoyności być potrzebną.

Oczewiſte są teraz dowody, iż nie tylko Jakobini w Toulonie, i w Południowey Francyi, z tuteyszemi Jakobinami zupełnie się umowili, aby Konwencyą zwalić, ale też z Jakobinami po wszyſtkich Departamen-

tach, i nawet za granicą będącemi czynną korrespondencyą utrzymywali, aby iednegoż czasu zamieszanie sporządzić, i przeszły rząd terroryzmu znowu przywrócić we Francyi.

Chouanowie znowu wzbudzaią nową troskliwość. Gdy się uskarżali, iż to im nie zostało dotrzymanym, co w zawartey umowie przyrzeczono, tedy Reprezentant *Morienne* został do nich wysłany. Zawczora ztamtąd on powrócił, ale poselstwo iego zdaie się mało przyniosło skutku. Jedna kolumna od 10,000 Chouanow iest gotową maszerować do *Vendée*. Mocno także są troskliwi, aby *Charette* znowu nie podniosł broni.

Dnia 2. Czerwca w Konwencyi *Louvet* miał żałobną mowę o zamordowanym Reprezentancie ludu *Ferraud*. Konwencya dekretowała, iżby drukowana była, i każdemu z Członków aby po 6. exemplarzy tey mowy rozdano, oraz aby po wszystkich tak Departamentach, iako i Armiach rozesłana, i na wszystkie iezyki wytłumaczoną była. Ostatnie słowa, które *Ferraud* wyrzekł, wypisane były na iego trumnie: „Już to nie „raz, lecz kilkakrotnie piersi moie oblane „krwią nieprzyiacioł noszą liczne ran zna„miona. Teraz życie me poświęcam. Ugodź„cie w te piersi, lecz hańbić świętości „Praw nieważcie się!

Lesage czynił następne wniesienie: Przeszło iuż niebespieczeństwo, zatym niere-

gularność, która się we wszyſtkie czynności wkradła, zaprzeſtać powinna. Żądam więc, aby dnia 23. Maia uſtanowiona Kommissya woienna samych tylko woyſkowych odtąd, którzy się do buntownikow przyłączyli, sądziła. Reprezentanci zaś i inni Cywilni do sądu kryminalnego niech będą oddani. Zgodzono się.

Lariviere ozwał się, iż Jakobini dzień 13. Junii nowym powſtaniem oznaczyć maią. *Bourdon d'Oise* wnioſł, że Deputowani przez samo targnienie się na Reprezentacyą Narodową z prawa są wyięci.

Imieniem Deputacyi ocalenia donioſł *Fermond*, iż Korwetta z *St Domingo* pomyślną wiadomość od osad Antylſkich przyniosła. Tameczni kolorowi mieszkańcy zawsze są przychylni Rzpltey. *Lovaux* broni wschodnie osady, zachodnie zaś Mulatow przez Generała *Villate* poczęści są opanowane, który zabiera się *St Marc* oblec. *Leogane*, i *Cap Tiburon* wzięte są, a dnia 1. Kwietnia już się gotowano oblec *Cap*, i Port *au Prince*.

Korsarze z *St Domingo* uratowali swą osadę, gdy ammunicye, tudzież 4. Szalupy, i Angielſką Korwetę od 24. armat zaięli.

Sessya Konwencyi d. 30. Maia. *Isnard* i *Codroy* donoszą Konwencyi z Marsylii pod datą 15. że ze wszech ſtron Bataliony organizuią się, dla maszerowania przeciwko Toulonowi. Upewniaią Konwencyą, iż wkrotce oſtateczny moment przyidzie na Terro-

ryzm w południowych okolicach. Imieniem Deputacyi Rządowey rzekł *Lanjuinais*, donoszę wam o prawidłach, nad któremi się Deputacye mocno záſtanawiały, a okoliczności są takie, że ie koniecznie i to niezwłocznie uſkutecznić należy. Trzeba naprzod zabeśpieczyć wolność ſłużenia Bogu, która dotąd przez iſtotne uſtanowienia, i przez niedoſtatek wyraźnych praw ściśnietą zoſtaie.

Podał zatym *Lanjuinais* proiekt naſtępuiący: Obywatele maią tymczasowie wolne użycie Narodowych Budowli, które przedtym ku czci Boſkiey ſłużyły, i które w pierwszych dniach drugiego roku Rzpltey posiadali. Teraz pod opieką więc Konſtytucyiney władzy mogą oni tychże równie ku czci Boga, iako też i do prawnych zgromadzeń używać. Te budowy maią bydź onym w takim oddane ſtanie, w iakim są teraz, a Obywatele swym kosztem wyreparuią i utrzymywać będą. W Paryżu ieden tylko do nabożeńſtwa zoſtanie Kościoł na każdą z 12. okolicznych obrębow. (arrondissemens) Zaden nie może przyimowąć urzędu Miniſtra Religii, któryby niemiał od urzędu zaświadczenia, że się poddał prawom Rzpltey.

Za wczora srebro, rzecz osobliwsza, tak drogo tu w Paryżu było sprzedawane, iak złoto. Jeſt niektórych zamiarem przynaymniey trzy przednieysze metale do ró-

wnego szacunku przywieść, ale się nie zdaie, żeby to mogło przyiść do skutku.

Z Paryża d. 4. Czerwca. Oboz na równinie *Sablons* o pół mile od *Thuilleries*, który na obronę Paryża i Konwencyi iest przeznaczony, ieśliby nowe zamieszki iakie wypadły, codziennie się powiększa przez woyska, które przybywaią z Belgium.

Liczba aresztowanych od 20 Maia Jakobinow, czyli Terrorystow, wynosi od 8. do 10,000.

Gdy wielu było niewolnikow obcych, ktòrzy do tych czas w Paryżu do wszelkiey rozpusty pochop dawali, przeto Konwencya dekretowałą, iż każdy z obcych Jeńców, któryby się bez pozwolenia Rządu z mieysca sobie wyznaczonego dokądkolwiek oddalił, 6. letnim więzieniem, a ieśliby się znalazł w Departamencie Paryzkim, to śmiercią karany będzie. Wszyscy także wymienieni brańcy woienni, którzy się bez pozwolenia rządu w Paryżu znayduią, pod karą śmierci we 24. godzinach maią to Miasto opuścić.

Reprezentanci ludu *Aubry*, *Delmas*, i *Gillet*, którzy od czasu wypadłych zamieszków zbroyną siłą w Paryżu kommenderuią, żądali pozwolenia złożyć kommendę, ponieważ w Paryżu wszystko teraz spokoynie, ale Konwencya nie uskuteczniła ich żądania.

Prywatne listy donoszą, iż liczba zamordowanych w Toulonie od Jakobinow do

600. wynosi. W utarczce między Toulońſkiemi buntownikami, i Batalionami z Marsylii przeciwko nim walczącemi, do 4000. ludzi na placu padło.

Reprezentanci ludu *Guerin* i *Poultier*, ktòrzy są ieszcze w Toulonie, od Konwencyi są odwołani.

Do *Breſt* przybył konwoy z *Bourdeaux*, *Nantes*, i *Rochefort* od 200. okretow. Ładunek między innemi towarami zawiera 65.000. beczek wina, i 13,000. cetnarow zboża.

Urządzenie, aby żaden nie był wpuszczony do sali Konwencyi, ktoby nie miał pozwolenia na to osobliwego, sprawiło między Sanscullotami wielkie nieukontentowanie. Lecz Bogu dzięki! iuż dziwny ow zaszczyt Sansculoteryi uſtał, a nazwiſko Sansculotta, które wprzod było upodobane, poszło teraz w pośmiewiſko i ohydę.

Młodź tuteysza, którą Terroriści wprzód nazywali Młodź Frerona, uformowała z siebie osobny Batalion. Kommenderuie nim Officerowie woyſka liniowego. Przeznaczony ieſt osobliwie do utrzymywania spokoyności.

Dwor Hiszpańſki każe przygotowania woienne nieuſtannie popierać. Z 50. ludzi iednego teraz wybieraią w Hiszpanii do woyſka. Jednak tu za naypewnieyszą wiadomość głoszą, że podpisany iuż traktat pokoiu między Rzpltą naszą i Hiszpanią.

Owych 14. Deputowanych, którzy 20.

Maia aresztowani zostali, do Zamku *St Malo* przewieziono, ktorzy maią być od kryminalnego Trybunału w Departamencie tamecznym sądzeni.

Dla uzupełnienia Kommunikacyi Handlu z Belgium i Hollandyą, Rzeka *Oise* z *Sambre* złączona będzie. Ta robota niezwłocznie ma być zaczęta. Konwencya iuż nato zadeterminowała 3,458,000. liwrów.

Podług doniesień z Miasta *Aix*, tameczny Lud więzienia poodbiiał, i do 45. Terrorystow zabił.

Gdy wiadomość o buncie Toulońskim do Lugdunu przyszła, i tam też d. 24. Maia nowe zaboystwa powstały, o których ieszcze dokładne wiadomości nie są nadesłane.

Deputowany *Chiappe* w czasie buntu Toulońskiego ledwie z Rąk buntowniczych uniosł życie. Wyciągali po nim Rokoszanie, aby wydał rozkaz do Flotty wrócenia się. Przez 8. godzin sprzeciwił się on ich naleganiom w tey samey sali, gdzie zwłoki Reprezentanta *Brunel* złożone były, nakoniec poszczęściło mu się z 4ma Obywatelami uzbroionemi z sali umknąć i z Miasta.

W Toulonie było 15. głownych podżegaczow buntu, ktorych żaden z Obywatelow nie znał. Wnosić można, że to są płatni od Anglikow nadesłani burzyciele spokoyności.

HOLLANDYA.

Z Hagi dnia 6. Czerwca. Wyszedł teraz od Rządu plan do zwołania Obywatelów Batawskich

Składa się z 8. głównych punktów. *W pierwszym* o podziele ludu. Wszyscy Obywatele na sekcye po 10. tysięcy ludzi zawieraiące podzieleni będą. Z każdey sekcyi Reprezentant ieden do Konwencyi Narodowey obrany zostanie. Takowa zaś z 10. tysięcy ludzi złożona sekcya na 20. cząstek rozdzieli się, z których każda po 500. będzie miała dusz, a z tych ieden Elektor wybrany zostanie.

W drugim Artykule zawiera się o wotach. *W trzecim* o powinnościach Elektorów. *W czwartym* o Reprezentantach. — Kto Reprezentantem obrany będzie, ieśli będzie miał inny iaki urząd, ma złożyć. Konwencya Narodowa odprawować się będzie w Hadze, a Reprezentanci udadzą się tam za dni 14. Za każdą uchylenia się godzinę od własnych interessów dla sprawowania urzędu, otrzymuią po 10. Stüber, a codziennie po złotych 10, licząc od dnia, w którym swe Credenciales oddadzą.

Piąty Artykuł zawiera opis czynności Konwencyi Narodowey, którey naypierwszym zamiarem będzie utworzenie Konstytucyi ludu Batawskiego. Konwencya ma zatrudniać się Administracyą zagranicznych interessów, i ustanowieniem tak lądowey, iako i morskiey siły. Do niey na lądzie i morzu uzbroienie obywateli, obrona ludu przeciwko uciśnieniu od mozznieyszych, tudzież rozdanie urzędów należeć będzie. Kredyt narodowy i rozrządzenie, czyli dyrekcya pieniędzy iey troskliwości ma być poruczona, dochody zaś od extraordynaryinych Deputowanych Prowincyi uchwalone zostaną.

Konwencya nie ma nic do czynienia z domowemi interessami, tak iak reprezentanci ludu rozmaitych Prowincyi nie mogą wtrącać się do powszechnego rządu Rzeczypospolitey. Wszystkie Deputacye i Kollegia, którym siła Rzpltey iest powierzona, do odpowiedzi przed Konwencyą należeć będą. *Szosty* Paragraf opisuie sposób deli-

beracyi. Każdy Reprezentant w Konwencyi ma wotować. Zgromadzenie odprawia się przy otwartych drzwiach.

Siódmy Artykuł zawiera odpowiedzialność Narodowi od Członków Konwencyi. Ministrowie Rzeczypospolitey, równie iako i Członki Konwencyi mogą być do sądu pociągane. *Osmy* Artykuł zawiera punkta o zmianie Konwencyi. Ta naydaley za rok po swym zebraniu się plan Konstytucyi wygotować obowiązana. Gdy zaś Konstytucya wszędzie przyiętą będzie, nowa pod ów czas Konwencya nastąpi, którey skoro Deputowani do Hagi przybędą, zaraz przeszła Konwencya ustanie.

Wczora przybył tu Francuzki Kuryer z Ratyfikacyą zawartego Traktatu z Francyą. Ta pocieszna wiadomość ogłoszona została przez bicie z armat. Dziś we wszystkie uderzono dzwony, i tę Ratyfikacyą po rogach ulic przy odgłosie kotłów przez Deputacyą publikowano, przy assystencyi dywizyów Francuzkiey i Hollenderskiey Kawaleryi. Wielka muzyka w tuteyszym głównym kościele z 330. osób złożona, ma przeczywać z tey okoliczności naywesełsze wyra y. Mówią także, iż nastąpi powszechna illuminacya.

Zaciąganie Narodowey Gwardyi zawczora w całey Prowincyi Hollandyi zaczeło się z rozciągnieniem prawa do wszystkich osób, ktore są w stanie noszenia broni, lecz można się wykupić od osobistey służby, a ztąd wnoszą, iż to niezmierną summę przyniesie skarbowi.

NIEMCY.

Z Kolonii dnia 3. Czerwca. Reprezentant ludu *Tallod* i Generał Chef *Jourdan* wczora w wieczor przybyli tu z Crefeld. Ci dzisieyszego poranku przed swym odiazdem otrzymali kuryera od Generała, który obleżeniem Luxemburgu dyryguie, z uwiadomieniem, że Feldmarszałek *Bender* dwoch iuż Officerów do Francuzkiego obozu przysyłał dla negocyowania o Kapitulacyą.

DODA

DODATEK DO... Nru 49.

KORRESPONDENTA
WARSZAWSKIEGO y ZAGRANICZNEGO

We Wtorek d. 23. Czerwca Roku 1795.

---

z Warszawy.

Donoszą z Wiednia pod datą 3. Czerwca, że Cesarz Jmć dnia 31. Maia Hrabię *Rasumowskiego* Posła Nayiaśn: Imperatorowey odwiedzić raczył. Powszechnie tego Ministra mocno tam szacuią.

Piszą z Peterzburga pod datą 26. Maia, iż d. 17. tegoż miesiąca Angielski extraordynaryiny Poseł, i Pełnomocny Minister Pan *Withwortt* prywatną miał audyencyą u N. Imperatorowey, pod czas którey miał honor uwiadomić na pismie imieniem Króla Angielskiego o zaślubieniu Xcia *Wallii* z Xżną Karoliną *Brunświcką.*

Wyiachała N. Imperatorowa na początku Maia z Pałacu *Tauridy* na letnią rezydencyą do Pałacu swego *Carsko-Sieło* nazwanego.

BELGIUM.

Z Mons dnia 30. Maia. Piszą z obozu przed Luxemburgiem pod datą 26. Maia, że oblężenie Francuzi z naywiększą popieraią żwawością, w tych dniach rzucono bombę do fortecy: która wznieciła w śrzodku miasta płomień, ale ten ugaszony. Do bombardowania dalszego wszelka iest gotowość, ieśli się wkrótce nie podda. Często widać Generała *Bender* znakomitego starca na wałach, gdzie on zagrzewa kanonierów iestami i mową do naymocnieyszego odporu. Kazał donieść Francuzom, iż przynaymniey 20. wystrzałów za ieden odda, i do tych czas dotrzymuie swego słowa. Ale na prożno traci proch, gdyż nieuważaiąc Re-

publikanie na gęste wystrzały coraz barziey zbliżaią się do murów. Generał *Hatri* kommenderuiący woyskiem Francuzkim, przyrzekł dnia 10. tego miesiąca, że ta forteca naydaley za 6. tygodni w mocy Rzeczypospolitey być musi. W samey rzeczy dezerterów okazuie się wielu dla niedostatku żywności. Sądzą powszechnie, że ieśli miasto aktualnie bombardowane zostanie, żadnym sposobem attaku długo nie wytrzyma.

Z Bruxelli d. 4. Czerwca. Jak się dowiaduiemy, Dom Austryacki woynę przeciwko Francyi popierać będzie, a oba wyższego Renu brzegi zostaią placem zgromadzenia woysk licznych.

Siła Francuzka od Kolonii, aż do Philippsburga wynosi do 300,000. z górą, a zaś Austryacka razem z woyskami Rzeszy Niemieckiey liczy więcey głów niżli 240,000.

DANIA.

Z Kopenhagi dnia 9. Czerwca. Mogę przecie donieść, iż ów straszny pożar, który przy odeyściu przeszłey poczty na iednym tylko mieyscu był ugaszony, w sobotę nakoniec po południu między 4tą i 5tą po okropnym szerzeniu się przez 48. godzin, zupełnie ugaszony został. Skutki tego nieszczęścia są nader okropne. Domow 1363. poszło w perzynę, a więcey niż 3,000. familii pozbawionych siedliska zostało.— Za użyciem naywiększey usilności przecież uratowano kościoł Panien, przez co pozostała część miasta uchroniona od dalszego pożaru, gdyż za spadnięciem wieży, zapewneby na wielu mieyscach większyby zaiął się pożar, iak nastąpiło za

zwaleniem się wieży Kościoła S. Mikołaia, ogieńby się niezmiernie rozszerzył.

Niemiecki Kościoł S. Piotra i Norder ulica zostały ocalone, gdyż wszystkich sposobow użyto, aby uhamować szerzące się płomienie. Na innych zaś ulicach nie można było tego dokazać. Gęste ognie pożerały wszystko, czego nierozerwano. Drewniane bowiem budowy z niewypowiedzianą szybkością rozszarpane zostały.

Pomiędzy ogromnieyszemi gmachy, ktòre pastwą stały się płomieni, oprócz wielu domow kupieckich, liczą ratusz i dom sierot, Łacińską szkołę, dwie apteki, 24ry browary piwne, 5. rafineryi cukrowych, 40. wielkich sklepow kupieckich, 19. piekarni, 200. gorzalni, tudzież główny magazyn etatu morskiego i admiralicyi. Poniesioney ztąd szkody, niektórzy liczą 12. milionów talarów. Teraz część przez ogień zniszczonych mieszkańców tuła się przy okopach nazwanych filozoficzne. Z Cytadelli i koszar, lekkie woyska i garnizon ustąpiły dla dania przytulenia tym nieszczęśliwym pogorzelcom. Garnizon stoi teraz na rowninie Norderfeld, gdzie 3,000. namiotów rozbito.

Takoż poczynione są urządzenia, aby przy teraźnieyszey drożyznie zboża, uboższym niezbywało na chlebie, Rząd cechowi piekarskiemu 3,000. beczek żyta wydać nakazał.

Wreszcie tu interessa różnych departamentów idą zwyczaynym torem. Zatrudniaią

się władze rządowe naywięcey obmyśleniem sposobów przyniesienia ulgi nędznym obywatelom. Że całe miasto pochłonięte nie zostało, dziękować trzeba, mianowicie czynney obronie cieśli fabryki okrętowey i garnizonu, którzy w czasie tak okropnych płomieni cały czas bez przestanku zatrudniali się ratowaniem osob, domów i maiątku. Zkąd i iakim sposobem tak potężny wszczął się ogień, ieszcze dotąd nie wiadomo, gdyż do tego mieysca nikt, gdzie naypierwey wybuchnął płomień, zbliżyć się nie mógł z materyą do zapalenia sposobną. — Za rozkazem Króla, złożona iest Kommissya do wyśledzenia przyczyn takowego przypadku. Xiąże Fryderyk następca pałac swóy na Amalienburgu dla niektórych pogorzelcow ustąpił do mieszkania. Codziennie także w iego kuchni dla uboższych ieść gotuią.

Liczba ulic, które spłonęły wynosi od 43. do 45. ludzi zaś, którzy utracili przytułek pomieszkania wynosi od 18. do dwudziestu tysięcy.

Mimo to iednak przygotowania na morzu idą śpiesznie. Jakoż wczora całą eskadrę uzbraiano, wszakże i tam przez nieostróżność na okręcie liniowym zwanym Infondsretten równie zaiął się pożar, lecz natychmiast ugaszony został.

FRANCYA.

Z Paryża d. 4. Czerwca. Ostatnie listy z Toulonu donoszą, że Terroryści zupełnie

tam są zniesieni, a gdy forteca *La Malgue* wzięta iest od woysk Rzpltey, część flotty wypłynąwszy na wysokość morską, nie wiadomo czy do Angielskich przyłączyła się okrętow, czy się nazad wróci, wszakże ostatki pozostałey eskadry w Toulonie przez flotę z *Brest* nadeszłą wstrzymane są od wyiścia pod żagle.

Wielu codziennie Reprezentantów aresztuią w Paryżu. Tak *Pautrizel* oskarzony o związek ze spiskowemi, skazany od Konwencyi na więzienie dnia 25. Maia. Gdy wychodził z sali, rzekł *Clauzel*: Słuchay *Pautrizel* co powiem, nim ztąd wyidziesz. Niechcę przeciwko tobie nieprzytomnemu nic mówić. Oto *Pautrizelu* wyraźnie z tym się nie raz odzywałeś, iż Rzplta iest śmiechu warta, Króla iey trzeba. Wszak dobra twoie wszystkie na wyspie *Gwadalupie* w Ameryce są przez Anglikow sekwestrowane, a iednak żyiesz z nadzwyczayną wspaniałością. Po takowey odprawie *Pautrizel* wyszedł z sali.

Gensdarmow Regimenta, iako nieposłuszne Konwencyi, i znacznie przykładaiące się do zaburzenia w Paryżu d. 20. Maia wynikłego, są pokassowane.

Zatrudnia się teraz Konwencya naybardziey: 1mo. Aby Konstytucyą dać Francyi trwałą. 2do. Aby dyskredyt assygnatow conayrychley podźwignąć, i do cyrkulacyi zupełney przyprowadzić. 3tio. Aby w żywność tak Paryż, iako i Departamenta wszystkie opatrzyć.

Deputacya z 11. Osob złożona czyni redakcyą praw, którą w krótce ma Konwencyi podać.

Gdy zaś doświadczenie nauczyło, że niebeśpieczna iest zawsze dla wolnosci złączona władza w iedno Corpus, przeto skłaniać się zdaie wielu we Francyi do proiektu dawniey tak mocno utrzymywanego, iżby dwie Izby podobne do wyższey i niższey w Anglii, lub iaki na Seymach Polskich bywał Senatu i Poselskiey Izby oddział, aby tymże sposobem i we Francyi Rząd podobną władz równowagę utrzymuiąc, dwa miał styru Rzpltey stany, iżby tym sposobem żadna część Narodu przywłaszczyć sobie nie mogła potęgi arbitralney.

HOLLANDYA.

Z Hagi d. 9. Czerwca. Generałowie Daendels i Dumonceau przyieli służbę Hollenderską.

Generał Dumonceau iest Kommendantem w Hadze, gdzie zawsze Francuzki Garnizon będzie.

Towarzystwo kochaiących Poezyą i piękne nauki w Rotterdamie wyznaczyło nadgrodę od 100. dukatow, ktoby w naylepszym wierszu teraźnieyszą naszey Oyczyzny opisał rewolucyą.

NIEMCY.

Z Wiednia dnia 29. Maia. W mieyscu Zgromadzenia Rzeszy, niedawno w Ratyzbonie i tegoż czasu po różnych Niemieckich Dworach roz-

iano wieści, iakoby Cesarz przez Hrabię *Carletti* w Paryżu czynił negocyacye, które tak daleko posunięte iuż być miały, iż lewy brzeg Renu za Niderland Francuzom, i Xięstwo przytym Bawarskie ustąpione być miało, i iakoby w skutku takowey umowy wkrótce te kraie obięte być miały. Ta pogłoska oznacza się tym, czym ona iest, to iest zmyśloną i dziecinną baśnią, którey dalsze rozgłaszanie tym barziey za śmieszny twor nie tęgiey polityki uważany być powinien. Dwor Cesarski od początku teraźnieyszey woyny nigdy, a tym barziey przez Hrabię *Carletti* w negocyacye pokoiu z Francuzami wchodzić nie był dysponowany. (*Z Gazety Hamburskiey*).

Z Frankfurtu d. 9. Czerwca. Od tego czasu iak Francuzi z Hardenberga ustąpili, nic się osobliwego niestało pod Moguncyą. Obie strony spokoynie roboty swoie pośpieszaią ukończyć. Niemcy atoli mocnemi są posiłkami wsparci. Niedawno 18. znowu armat z Hadomar przyprowadzono, a wszystkie statki z Rhingowin ściągnięte są do Heidersheim. Przykazano Flisom, aby na każde zawołanie gotowemi byli. Nowy attak woysk Francuskich zdał się być temi dniami nieuchronny, ale kuryer nagle wczoray z Wiednia do woyska przysłany, wszelkie dalsze wstrzymał operacye.

Z Rheinstromu dnia 11. Czerwca. Dnia 9. postrzeżono w Moguncyi, że mocna kolumna nieprzyiacielskiey kawaleryi z Artylleryą znaczną przymaszerowała, Słowem do nieprzyiacielskiego obozu wiele świeżych woysk, osobliwie Husarów przybyło, które iednak mocno dezertuią. — W *Neuwied* wołali Francuzi około 5. i 6. dnia przez Ren, że się Luxemburg poddał. W Wesel na dniu 10. podobna wieść rozeszła się.

S Z W A Y C A R Y A.

Z Bazylei dnia 3. Czerwca. Dla Zołnierzy i Officerow Szwaycarskich, którzy da-

wniey w służbie Francuzkiey zostawali, teraz od Rządu Francuzkiego rozpoczęte iest opłacanie żołdu w Mieście tuteyszym. Poseł Rzpltey Francuzkiey do Szwaycarskich Kantonow mieć będzie tu rezydencyą.

P. *Barthelemy* niezmiernie iest zatrudniony. Albowiem prócz negocyacyi, które codziennie wzrastaią, nie mało przybywa do tuteyszego Miasta Cudzoziemcow, którzy czynią różne zarzuty i remonstracye. P. *Barthelemy* grzeczność z oboiętnością łączy, a zawsze odwołuie się do naywyższey swego Narodu woli. Rzekł ieden z przybyłych do Bazylei gości, że Francya tryumfuiąca Prawa Narodom dawać może. Odpowiedzieć miał P. *Barthelemy*: Pierwsza miłość zaczyna się od siebie samego.

DONIESIENIE.

Na doniesienie przez Wierzycielów upadłych Banków *Teppera* i *Schultza*, o okolicznościach w instrumencie Kommissyi wyrażonych, do władzy Rządowey czynione, Kommissya wyznaczona rozpoczęta zostawszy, obwieszcza pomienionych Wierzycielom, aby ci w teyże Kommissyi w Warszawie w Pałacu *Tepperowski* zwanym, przy ulicy Miodowa stoiącym rozpoczętey, na dniu 27. miesiąca Czerwca roku bieżącego stawali, i wszelkie doniesienia w instrumencie umieszczone, na pismie podawali, i one dowodzili: Na który termin, aby równie Administratorowie tychże Banków, księgi, papiery i dzieła wszystkich czynności, oraz Inwentarze dóbr stoiacych i ruchomych z Taxami, tudzież regestra percept i expens, iako też zarządzenia, układy i postanowienia swoie złożyli.